

MYCELIET

Nyhedsbrev for Foreningen til Svampekundskabens Fremme

Nr. 9 – oktober 2016

Et variabelt svampeår lakker mod enden

Nedbøren i 2016 har i den grad været ujævnt fordelt over landet og over sæsonen, så svampesamlerne har haft det svært.

Jyderne har generelt været mest tilgodeset af vejrguderne, men især i den østlige del af landet var maj våd, juni tør, juli våd, august og september tør, og siden begyndelsen af oktober har det regnet næsten hver dag. Med lidt held kan vi nyde nogle hæderlige uger for de sene arter her på falderebet, inden vinteren kommer, men ellers har det ofte stået skralt til.

Dette nummer af Myceliet kommer lidt senere end planlagt pga. formandens travlhed. Men bedre sent end aldrig, selv om nogle af "nyhederne" er fra tidligere på året (dog forhåbentlig stadig til inspiration). – Myceliet sendes denne gang til ca. 70 medlemmer, der er med til at organisere eller afholde aktiviteter i foreningen, og det lægges desuden på www.svampe.dk til foreningens øvrige medlemmer. Der kan de foregående 8 numre af Myceliet også læses.

Med de bedste hilsner
Flemming Rune, formand

Svenskerne har haft et pænt svampe-efterår i 2016. Her har svampeplukkere fra Värmland forsynet Torvehallerne i København med tyttebær og gavmilde mængder af Almindelig Kantarel, Gylden Kantarel, Karl Johan (gennemskåret, så man kan se, at de er ormefri), Trompetsvampe og Champignoner. Foto: F. Rune, 10. september 2016.

Erik Rald (1950-2016)

Erik på svampetur i Narsaq. Foto: F. Rune, 2. august 1993.

Det er med stor sorg, at vi dette efterår har mistet vor gode ven, Erik Rald, der i 37 år har været aktiv i foreningen. Han har ledet utallige ture, skrevet over 50 artikler og notitser til Svampe, bidraget med flere slægter til Funga Nordica og ikke mindst gjort en stor videnskabelig indsats både floristisk og økologisk. Han sad i foreningens bestyrelse i 28 år, heraf 2 som suppleant. Han elskede at diskutere svampe, og på www.fugleognatur.dk nåede han op på 8322 indlæg og svar!

Erik var biolog, oprindelig med speciale i insekter, men tidligt slog han sig på svampene og viste et ganske særligt talent for fordybelse i vanskelige, især mørksporede svampearter, men også vokshatte og mange andre storsvampe. Når svampesæsonen gik løs, blev indsamlingen ofte prioriteret over alt andet, og han oparbejdede enorme samlinger, som blev ordnet og systematiseret i hans lejlighed i Viborggade i København.

Erik havde det bedst ude i naturen, og han tilbragte mange timer og dage i Jægersborg Dyrehave og måske allermest i Tisvilde Hegn og Liseleje Plantage, hvor han også på mærkeligste vis endte sine dage. Fredag den 9. september i år vågnede han meget tidligt og tog til Liseleje Plantage for at tage et morgenbad i Kattegat som så ofte før. Han blev set nyde bølgerne kort efter klokken 8, men var efter et par timer endnu ikke kommet ind og blev derfor efterlyst. Først mandag den 17. oktober blev han meldt fundet af politiet på Anholt.

Vore tanker går først og fremmest til hans tidl. kone, Frances og deres voksne datter, Julia.

Erik skulle have ledet foreningens svampetur netop til Liseleje Plantage og Melby Overdrev på søndag den 23. oktober. Turen vil blive afholdt som planlagt, men som mindeekskursion for Erik. Vi starter fra P-pladsen ved plantagens vestlige ende i Liseleje, ved naturlegepladsen "Havtyren", kl. 10.50.

Hypholoma eximium (C.Laest.) Rald – "Laplunds-Svovlhat" – en af Eriks favoritarter, som han selv kombinerede ind i svovlhatteslægten. Foto: F. Rune.

Lokalforeningernes svampedag i København, februar 2016

Svampedagen, den 27. februar 2016 i Geologisk Museums foredragssal, havde temaet: "Svampejagt i hele landet", og det blev taget alvorligt. Seks entusiastiske repræsentanter for svampeinteressen i landets forskellige dele fortalte medrivende om aktiviteter fra Esbjerg og Varde til Tåsinge og Bornholm.

Det blev en underholdende formiddag, som gav et flot indtryk af, hvad der foregår rundt omkring i Danmark. Tro ikke, at det meste sker i hovedstadsområdet. Man skal på god afstand af storbyen, før det virkelig swinger. Der vil blive fulgt op på den succesfulde foredragsrække fremover:

Henning Christensen fortalte om svampeaktiviteterne i det nordligste Jylland, hvor man sjældent ser en københavner. Op til 19 ture om året bliver der arrangeret i Region Nordjylland, og de drejer sig mest om det, der virkelig interesserer svampesamlerne: spisesvampe. Det kan være et problem at følge med i de mange navneændringer på svampe, som foreningens navneudvalg beslutter (det gælder vist for de fleste). Og de sociale medier bidrager ikke altid med korrekte oplysninger. Der ønskes noget mere kontakt til resten af landet og gerne deltagelse om svampe på det årlige folkemøde om natur (Naturmødet) i Hjørring. Det afholdes næste gang 18.-20. maj 2017.

Hanne Petra Katballe fortalte om den vestjyske lokalafdeling 'Æ Skurrehat', der blev stiftet i sin nuværende form den 23. marts 2010 og nu tæller 180 medlemmer! Sidste år var der sågar diplomprøve i det vestjyske, hvor 7 gik til eksamen og 5 bestod. Lokalafdelingen har en flot hjemmeside og en mail-ring, der fungerer godt, og indtil 2016 har der været holdt ekskursioner 39 forskellige steder. Bundsbæk Mølle er udgangspunkt for mange aktiviteter, bl.a. den årlige svampespisedag, der altid har stor deltagelse. Æ Skurrehat gør en stor og vellykket indsats for at skaffe nye medlemmer, og der bliver uddelt mange brochurer (og girokort :-). Hanne Petra viste smukke billeder fra lokalområdet, og omtalte ikke mindst jagten på Gul Nøkketunge, der gør livet lysere vestpå.

Jens Maarbjerg fortalte om den rigdom af aktiviteter, der foregår i Østjylland. Mange af landets mest aktive svampekendere bor i området og hjælper med til de næsten 50 årlige arrangementer, der afholdes i Østjylland. Århus Universitet / Naturhistorisk Museum er samlingssted for bl.a. det østjyske 'forårsmøde' med foredrag og generalforsamling, 8 mandagsaftener om efteråret og det

Lokalforeningernes og de lokale svampegrupperes oplægsholdere, fra venstre: Jørn Kofod (Lokalafdelingen Sjælland), Hanne Petra Katballe (Æ Skurrehat), Henning Christensen (Region Nordjylland), Karen Nisbeth (Svampevennerne Bornholm), Jens Maarbjerg (Østjysk Lokalafdeling) og Kirsten Pontoppidan (Pahati – Den fynske studiegruppe).

traditionelle julemøde. Der bliver hvert år holdt begynderkursus med 4 ekskursioner og 4 kursus-aftener, og i øvrigt temaaftener om forskellige svampegrupper og over 20 yderligere ekskursioner. Jens Maarbjerg havde lavet fællessange om årets aktiviteter til tilhørernes begejstring, og der blev vist smukke billeder af arter, som let kunne vække misundelse i resten af landet.

Kirsten Pontoppidan fortalte om aktiviteterne i den fynske studiegruppe 'Pahati' (trykket skal ligge på første stavelse: paddehatte på fynsk). Selv om der kun er ret få fynboer til at arrangere, bliver der gerne afholdt omkring 7 ekskursioner og 7 indendørs-arrangementer hvert år. Der er mange smukke og værdifulde svampelokaliteter på Fyn, og at dømme fra Kirstens medbragte fotos, kan det kraftigt anbefales at deltage i studiegruppens ture. Skarlagen Skærmhat på Torø og Grøngul Vokshat på Helnæs Bo Bakker! Der er et godt samarbejde med den lokale naturvejleder, men også ønske om besøg fra andre lokalgrupper, ikke mindst fra hovedstadsområdet for at få ny viden og nye impulser.

Jørn Kofod fortalte om de mange arrangementer og ture i Lokalfdelingen Sjælland. Særligt fremhævet blev Ole Terneys tilbagevendende ture *hver eneste måned* i Hareskoven gennem flere år – på foredragstidspunktet i alt 67 ture med op til 150 deltagere! Flere andre arrangementer er blevet en tradition på Sjælland, blandt andet septembers svampefest ved Hvidekilde i Gribskov (gennem 35 år), de mange mandagsaftener (gennem 47 år) og så ellers jævnlige ture til Møn og Isaberg i Sverige m.fl. Det mest besøgte arrangement er den årlige svampeudstilling ved Torvehallerne på Israels Plads i København, hvor der gerne kommer over 1000 besøgende, men man har også holdt svampeudstilling på Kulturværftet i Helsingør og svampedarvedage i Hornbæk. Lokalfdelingens hjemmeside er meget velfungerende og indeholder svampeopskrifter for mange arter i hele sæsonen.

Karen Nisbeth fortalte om svampe-aktiviteterne længst mod øst. Svampevennerne Bornholm har eksisteret i 35 år og er en selvstændig forening, der samarbejder med Svampeforeningen. Den har egen hjemmeside og Facebook-profil. Hvert år arrangerer Svampevennerne besøg af en ekspert "ovrefra" for at lære nye svampe at kende, og der er nær kontakt til NaturBornholm i Åkirkeby. Der bliver ikke drukket øl på turene, men kun grøn te, og det letter samarbejdet med den skånske svampeforening Puggehaten ☺. Der laves hvert år garnfarvning og familieture rundt om på øen. Karen viste smukke billeder af flere af øens klenodier, bl.a. Fløjls-Mælkehat, Lærke-Mælkehat og Ribbestokket Rørhat, som man ellers skal til Polen for at finde.

Poul Erik Brandt sørger hvert år for at sælge bøger for 'Svampetryk' ved Svampedagen i København. Foto: F. Rune.

Den gyldne svampekurv 2016

Ved Svampedagen i februar fik Flemming V. Larsen, Aarhus, tildelt foreningens nye, årlige ærespris, »Den gyldne svampekurv«. Den gives til en svampesamler, som i særlig grad har udmærket sig. Det kan være fagligt, socialt eller organisatorisk i foreningen.

Flemming V. Larsen har gennem næsten 30 års medlemskab i Østjysk Lokalfdeling arbejdet utrætteligt for udbredelsen af svampekundskaben. Han har deltaget i og ledet et meget stort antal svampeture og har med sin smittende entusiasme vakt mange nye medlemmers interesse for svampene.

Som svampefotograf og formidler har han vedholdende spredt sin egen glæde ved svampene, og i de senere år har han været særdeles aktiv på de sociale medier, både Svampeatlas' Facebook-side og sin personlige Facebook-side. Han har lavet hjemmesiden "Svampe i Østjylland" www.in2.dk/svampe med flere hundrede strålende svampefotos, beskrivelser af attraktive svampelokalteter, links til andre svampe-hjemmesider, og ikke mindst 20 af hans imponerende FungOrama'er.

Valget af Flemming V. Larsen til at modtage den anden gyldne svampekurv (efter Henny Lohse i 2015) udløste stort bifald ved Svampedagen.

Forslag til modtagere af »Den gyldne svampekurv« i 2017 kan sendes til formanden (flemming.rune@mail.dk) i løbet af efteråret (senest 31. december 2016).

*Flemming V. Larsen blev i 2016 velfortjent modtager af foreningens hæderspris, »Den gyldne svampekurv«.
Foto: Jens H. Petersen.*

Fondene

Blandt forårs-ansøgerne til Svampeforeningens fonde blev der i april tildelt støtte til Torbjørn Borgen (til deltagelse i en svampekongres i Japan), til Tobias Bøllingtoft (til bogindkøb) og til Lisbeth Skovgaard Simonsen (til et studieophold i Alaska) – i alt 14.603 kr.

Husk at der er ansøgningsfrist til foreningens fonde både den 1. november og den 1. april. Selv om der formelt set er tale om flere forskellige fonde af respekt for deres grundlæggere, administreres de samlet med fælles ansøgning. Se mere i efterårsprogrammet, der blev udsendt sammen med Svampe 74.

Fredningsudvalget

Foreningens fredningsudvalg har de seneste par år været meget aktivt, ikke mindst på grund af Tobias Bøllingtofts indsats. I juni var udvalget på besøg i Naturparken 'Skjoldungernes Land' på Midsjælland, og det har været til møde i Skovbrugerrådet for Naturstyrelsen-Hovedstaden ang. slåning af græs i Cottageparken og åbningen af dele af Fortunens Indelukke i Jægersborg Dyrehave.

Udvalget har støttet en fredning af en kyststrækning ved Stevns Klint, og Jørn Kofod har henvendt sig vedr. en lokalitet ved Løgnor på Lolland. Udvalget vil desuden særligt fokusere på beskyttelsesønsker i Vestjylland.

Ved bestyrelsesmødet i hovedforeningen blev Martin Vestergård foreslået som nyt medlem af fredningsudvalget, og dette vandt fuld opbakning.

Ny bog om Huesvampe

Ved Lokalfdelingen Sjællands sendemøde for Svampe 74 den 9. august 2016 blev det femte bind i foreningens bogserie 'Fungi of Northern Europe' præsenteret. Thomas Læssøe og nordmanden Arne Aronsen har forfattet et fremragende værk om Nordeuropas huesvampe, slægten *Mycena*, omfattende 113 arter.

Den 373 sider tykke bog er langt det største værk i bogserien indtil nu, og den er overdådigt illustreret med bidrag fra talrige svampefotografer. Den er et must for alle, der har lyst til at give sig i kast med huesvampene – en spændende, men ikke altid lige let svampeslægt at arbejde med.

Bogen kan købes fra Svampetryk af medlemmer for 375 kr. og af ikke-medlemmer for 450 kr., begge dele eksklusiv forsendelse: <http://www.tanglohse.dk/svampetryk/svampetryk.htm>

Glade ansigter ved præsentationen af Arne Aronsens og Thomas Læssøes nye bog om huesvampe. – De første bøger åbnes...
Foto: F. Rune, 9. august 2016.

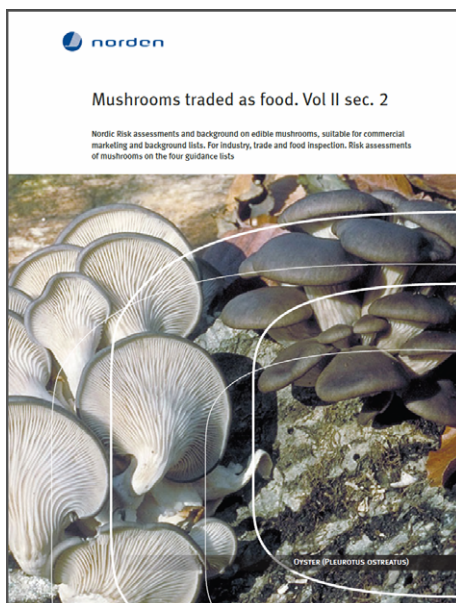
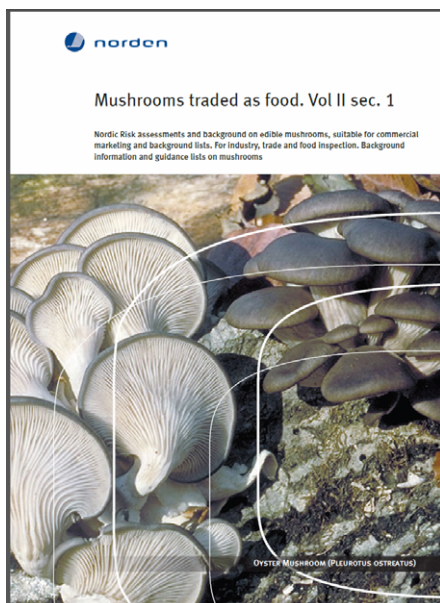
Opdatering af nordisk rapport af spisesvampe

Jørn Gry arbejder på en opdatering af tekst og litteraturreferencer i den store, fællesnordiske rapport om spisesvampe, der blev udgivet af Nordisk Ministerråd i 2014. Litteraturlisten i rapporten medtager pt. kun referencer til og med 2012, og det går stærkt med at skabe ny viden i disse år.

Opdateringen vil blive tilgængelig via foreningens hjemmeside, når den er klar. Den eksisterende rapport's to bind kan ikke længere købes i trykt form, men de kan stadig læses gratis hér:

<http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:702830/FULLTEXT01.pdf>

<http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:733528/FULLTEXT01.pdf>

De døde træer i Strødam-reservatet

Formanden har lavet en lille 7-minutters video om de døde træer i Strødam-reservatet i Gribskov, lige nord for Hillerød. I omkring 50 år har bøgetræerne fået lov at blive liggende, når de er faldet, og det er efterhånden blevet til nær ved 1.000 stammer og tykke, fritliggende grene med en diameter over 20 cm.

Her kan man finde en vrimmel af trænedbrydende svampe, og nogle af dem kan ses i programmet, der ligger sammen med 24 andre naturprogrammer på 'Naturkanalen' på

Programmet kan ses på <https://youtu.be/2i9FotuJOLI> og på www.naturkanalen.dk

